

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891

The first and the oldest Slovene newspaper in America. Established 1891

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevo po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after a holiday.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago

Table with 2 columns: Rate type (Za celo leto, Za pol leta, etc.) and Price (\$6.00, \$3.00, etc.)

Table with 2 columns: Subscription type (For one year, For half a year, etc.) and Price (\$6.00, \$3.00, etc.)

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kodaj je plačana vaše naročnina.

Dopis valnega pomena sa hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko iside list.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

RUSI IN JAPONCI

Da Japonci poželjivo gledajo po obširni sibirski zemlji, ki daje les in vse vrste rude ter na vodovje ob sibirskih obalah in v raznih zalivih, ki nudijo bogate ribolove, ni nobena tajnost.

Odkar so Japonci tako zahrbtno napadli Ruse leta 1904 v Port Arturu in jih izrinili od obrežja v Mandžuriji, Rusi ne morejo imeti nobenega zaupanja v takega sosedu.

Drugo bi bilo, če bi na primer Nemci Rusijo premagali na zapadu, tedaj bi poniglavi Japonci šli z uljudno izjavo, da grede ščititi ruske interese v sibirski pristanišča in v sibirski zaledja, s svojo vojsko, kakor daleč bi se jim zdelo.

Japonci so od sile prefrigani in zviti. Zgodovina njihove vojske pripoveduje, da Japonci niso tekem dva tisoč let zgubili še nobene vojske.

Govorec o japonski prefriganosti pravi neki portugalski proučevalec, ki je več let preje že proučeval Japonce, da Japonci so skrajno prevrtni ljudje.

Na drugi strani so pa tudi Rusi lokavi. Stari grehi se med narodom težko pozabijo. Na zunaj pač, v srcu ne tako hitro. Ko so bili Rusi na višku svoje moči in so imeli precej besede na Daljnem vzhodu v začetku dvajsetega stoletja so v Londonu ljubosumno gledali na Ruse.

Za enkrat se je Tarzan še lahko branil, toda če ne bo mogel storiti nič drugega, ne bo nikoli zmagal v tem smrtnem boju.

v Tiem morju in je ta potreben ruske pomoči. Ali jo bo dobil? Najbrže jo bo, toda tudi medved in som si med seboj še ne zaupata, kakor bi si morala.

REV. RALPH J. STERBENTZ, NOVOMAŠNIK

Calumet, Mich. — V nedeljo 21. marca je daroval naš domačin Rev. Ralph J. Sterbentz novo mašo v naši farni cerkvi.

Calumet, Mich. — V nedeljo 21. marca je daroval naš domačin Rev. Ralph J. Sterbentz novo mašo v naši farni cerkvi.

Č. gospodu novomašniku in vsem njegovim sorodnikom izrekamo najiskrenejše častitke.

NAŠI VOJAKI

Oh, adijo, očka, Oh, adijo, mamca, Oh, adijo, sestra, brat Zdaj se vidno zadnjokrat! Ta znana slovenska narodna pesmica je posebno primerna za žalostne današnje dni.

vidim, da bi od nas kdo poročal o naših fantih vojakih. Toda čitatelji naj nikar ne mislijo, da sta šla od nas samo dva v vojno službo.

Lej pozdrav vsem čitateljem in veselo Veliko noč! Alojzija Zupancič.

POZIV IN VABILO GLEDE SANS-a

Waukegan-No. Chicago, Ill. V nedeljo 18 aprila ob 3 uri popoldne se bo v dvorani Matere Božje vršila seja, na katero so vabljeni vsa podporni društva in vse druge organizirane skupine.

DOGODBICE

Hans von Buelow je nekoč po daljšem času našel staro opero. V tretjem dejanju ima ta opera nenavadno dolg in enolično solo za flavto.

NOGA GA JE REŠILA

Neki možki je skočil v jezero v Edgewater parku v Clevelandu, O. Toda njegova lesona noga ga je toliko časa držala na površju, da so priskočili trije možki, ki so ga po tegrnili na suho.

nja naj se vsak izvoljen ali imenovan zastopnik predvsem zaveda, da vse delo bo v korist in pomoč slovenskega naroda. Če ena oseba misli ali deluje v nasprotnem smislu, nima to nobene veljave.

Vsi zastopniki društev in organizacij so toraj vabljeni na to sejo dne 18 aprila ob 3 uri v dvorani Matere Božje.

Začasni odbor: Frank Jerina, Joseph Zorc, Anton Bespalec, St.

ZENITNINA V KANI

To staro slovensko narodno pesem nam je poslala Ivana Kršul, Pittsburgh, Pa. — Uredn.

Te nove novice nam venka jredo, Po celemu svetu jim glihe ni blo, Kakor je Marija Devica, Ki nam je sprosila za vince.

Marija je prosila za tiste ljudi, Ki so v Kangalileji na ohceti bli.

Marija prosila je Sina: "Svatom je zmanjkalo vina!"

Jezus je dober, je rekel tako: "Vzemite šest vrčev, napolnite s vodo, Nesite pokusit starešini, On bo pohvalil to vino!"

Jezus je vsmiljen, je vsmiljenega srca, Vse kar ga prosimo, vse nam rad da, Naj bo od kruha al vina, On vse pripravljeno ima.

Hans von Buelow je nekoč po daljšem času našel staro opero. V tretjem dejanju ima ta opera nenavadno dolg in enolično solo za flavto.

DOGODBICE

Hans von Buelow je nekoč po daljšem času našel staro opero. V tretjem dejanju ima ta opera nenavadno dolg in enolično solo za flavto.

NOGA GA JE REŠILA

Neki možki je skočil v jezero v Edgewater parku v Clevelandu, O. Toda njegova lesona noga ga je toliko časa držala na površju, da so priskočili trije možki, ki so ga po tegrnili na suho.

DOGODKI med Slovenci po Ameriki

V armado Z. D. Chicago, Ill. — Zadnje dni so iz vrst najmlajših odšli k vojaku Peter Vrasich, ki mu je pred leti umrl oče.

Na dopustu Chicago, Ill. — Po petih mesecih v armadi je prišel na 15 dnevni dopust Pfc. Frank P. Umek, ki je nastanjen v Camp Adair, Ore. Frank je sin Mrs. Louise Umek, 1950 Cermak Rd.

RAZNO

NAJVEČJE PODJETJE NA SVETU

Znana ameriška korporacija General Motors z glavnim sedežem v Detroitu, Mich., ki je največje podjetje na vsem svetu poroča, da je producirala v desetih mesecih preteklega leta raznih izdelkov za vojno v skupnem znesku nad en bilijon (1,203,849,000) dolarjev.

Samo prvi mesec po napadu na Pearl Harbor leta 1940 je znašala skupna produkcija nekaj nad 78 milijonov dolarjev vrednosti, zadnji september je ista poskočila kar nad 212 milijonov, v oktobru je bila pa še večja.

Novi grobovi Milwaukee in West Allis, Wis. — Dne 11. marca je staršem Mr. in Mrs. Frank Stopar, 2000 So. 89th St., v West Allisu, umrla v najlepši dobi, stara 20-let, hčerka Helen, poročena Wozniak.

Obletnica napada na Jugoslavijo New York City, N. Y. — V torek 6. aprila zjutraj je bila v slovenski cerkvi Sv. Cirila v New Yorku žalna služba božja v spomin druge obletnice napada na Jugoslavijo.

Obletnica napada na Jugoslavijo New York City, N. Y. — V torek 6. aprila zjutraj je bila v slovenski cerkvi Sv. Cirila v New Yorku žalna služba božja v spomin druge obletnice napada na Jugoslavijo.

Obletnica napada na Jugoslavijo New York City, N. Y. — V torek 6. aprila zjutraj je bila v slovenski cerkvi Sv. Cirila v New Yorku žalna služba božja v spomin druge obletnice napada na Jugoslavijo.

Obletnica napada na Jugoslavijo New York City, N. Y. — V torek 6. aprila zjutraj je bila v slovenski cerkvi Sv. Cirila v New Yorku žalna služba božja v spomin druge obletnice napada na Jugoslavijo.

Obletnica napada na Jugoslavijo New York City, N. Y. — V torek 6. aprila zjutraj je bila v slovenski cerkvi Sv. Cirila v New Yorku žalna služba božja v spomin druge obletnice napada na Jugoslavijo.

Obletnica napada na Jugoslavijo New York City, N. Y. — V torek 6. aprila zjutraj je bila v slovenski cerkvi Sv. Cirila v New Yorku žalna služba božja v spomin druge obletnice napada na Jugoslavijo.

Obletnica napada na Jugoslavijo New York City, N. Y. — V torek 6. aprila zjutraj je bila v slovenski cerkvi Sv. Cirila v New Yorku žalna služba božja v spomin druge obletnice napada na Jugoslavijo.

Obletnica napada na Jugoslavijo New York City, N. Y. — V torek 6. aprila zjutraj je bila v slovenski cerkvi Sv. Cirila v New Yorku žalna služba božja v spomin druge obletnice napada na Jugoslavijo.

Obletnica napada na Jugoslavijo New York City, N. Y. — V torek 6. aprila zjutraj je bila v slovenski cerkvi Sv. Cirila v New Yorku žalna služba božja v spomin druge obletnice napada na Jugoslavijo.

TARZAN (683) LEVJI ČEKANI

THUS FAR TARZAN HAD BEEN ABLE TO DEFEND HIMSELF, BUT DEFENSE ALONE COULD NEVER WIN THIS MORTAL COMBAT.

THE LION, RENEWING THE ATTACK, REARED TO CLUTCH HIM.

STRANGELY, TARZAN RUSHED INTO HIS BEASTLY ADVERSARY'S EMBRACE.

Cudno pa je bilo, da se Tarzan ni umaknil, temveč se je celo sam poglaval v objem svojega zverinskega nasprotnika.

Zmagoslavno rjoveč je lev že odprl žrelo in kazal svoje smrtne čekane, da jih zasadi v Tarzanovo meso.

NEDELJSKI KOTIČEK

J. M. Trunk:

TEDENSKI KOLEDAR

18. Nedelja — Cvetna ned
19. Ponedeljek — Leon IX., ek.
20. Torek — Neža Montep.
21. Sreda — Anzelm.   Jurij.
22. Četrtek — Veliki četrtek.
23. Petek — Veliki petek.   papež.
24. Sobota — Vel. sobota —

TRETJA NEDELJA V APRILU

... in pokaže mu vsa kraljstva sveta in njih slavo, in mu reče: vse to bom tebi dal, če padeš in me moliš (Mat. 4,8-9).

Nevarnost za ljubezen, da se ti ne obrne na napačno stran, prihaja brezdomno tudi od strani zlobnega duha. Ni ti treba povsod videti le zlega duha, ga iskati, ker on sam te naide. Kako prihaja ta duh, da te prevari pri ljubezni? Ali se ti približa kot zli duh, se zveže s svetom, ti prikazuje "vsa kraljstva in njih slavo" in ti obljubljuje njih posest. "Vse to bom tebi dal...". To je najbolj pretkana diplomacija in najbolj prebrisana strategija. Svet vidiš in ti je pred očmi, zli duh se ti pa skriva, da ga niti ne zapaziš. Ali razumeš, čemu opominja Zveličar sam: "Bodite modri kakor kače?" Kraljstva sveta so, slava tudi, vse vidiš in silno dobro se ti vse zdi in prikazuje, da bi kar grabil. Bojim se, da boš grabil, ako nisi previden, moder, prav pretkan in prebrisan, da se ne

daš prevariti in premamiti. Nevarnosti se boš izognil le, ako nevarnost spoznaš, kdor "nevarnost ljubi, v nevarnosti pogine", in prav ta nevarnost je največja nevarnost za ljubezen, da se ne nagne na napačno stran, in ne pride do dovršitve, ker ni obrnjena na Boga, temveč na svet in njegove navidezne dobrote.

Od koga odvisi, kakšna je tvoja ljubezen? Ne odvisi od Boga, ker Bog te ne silni, niti ne od zlega duha, ker ta duh le vabi, prigovarja, obljubljuje, ampak siliti te ne more. Toraj odvisi vse le od tebe samega. Pa zopet ne bodi v strahu ali skrbeh, pač pa previden, oprezen, moder, če treba tudi pretkan in prebrisan. Vse druge stvari morajo služiti Bogu kot svojemu začetniku in koncu, pri tebi je drugače. Ti mu moreš služiti, če hočeš po ljubezni priti do dovršitve, in zato odvisi vse le od tebe, in ker si le za dovršitev ustvarjen, boš po svoji dobri volji do dovršitve tudi prišel. Ne boj se!

BARAGOV SVETILNIK

Promotor.

Četrty govori v Slovenijo, oddan preko bostonske postaje WRUL dne 19. marca 1943. Slovenci, Slovenke — Jugoslovani:—

V zadnjem svojem nagovoru sem izrekel med drugim tudi naslednje besede: Zal, tudi mi vemo, da se je po slovenskih krajih razpaslo nekaj obžalovanja vredne nepostavnosti, ki jo mora obsojati vsak pošten človek. — Zakaj sem izrekel te besede? Kaj je nam tu v Ameriki in drugod po svetu znano o tej nepostavnosti?

Predvsem in na prvem mestu krepko poudarjam, da mi tukaj za presojanje resničnega položaja v Sloveniji ne zamemo informacij iz fašističnega tiska in radia. Mi nikakor ne nazivljemo z besedo "nepostavnost" tistega krepkega odpora civilnega prebivalstva, ki je nanj naletela okupatorska sila v Sloveniji in po celi Jugoslaviji. Nasprotno — tega vsesplošnega odpora se veselimo. Ponosni smo, ko vidimo, da je Jugoslavija, posebej Slovenija, zapisana v svetu Združenih narodov kot domovina svobodoljubnih ljudi, dežela junakov, ki si ne dajo natakati suženjskih verig brez odpora, brez samoobrambe. V naših očeh ni prav nič nepostavno, če se narod brani tujece katere koli vrste, ki so uvedli v njego miroljubno domovino in ji naložili, bijoč v obraz vsaki pravičnosti in človeški dostojnosti, svoj barbarški jarem. Čestitamo celo svojim rojakom, v kolikor jim je dana možnost, da se uspešno in v korist vsemu narodu, pa tudi v skupno korist Združenih Narodov, upirajo okupatorjem tega ali onega kova. Edino, kar pri tem želimo, je to: Da bi bile vse take akcije RES DOBRO PRIPRAVLJENE, O PRAVEM ČASU PODVZETE IN STROKOVNJAŠKO IZVEDENE! In še eno: da bi bile ENOTNE IN V SOGLASJU Z VSEMI NAROD-

NIMI SILAMI! Naj potem okupatorji še tako kričijo o takih akcijah, da so nepostavne, da so banditske, da so barske — nikogar ne bodo s tem prevarili, kdor je količkaj nepristranski in ni zaslepljen po kaki krivi propagandi. Ali se nima vsak pravice braniti, kadar pridrve roparji v njegovo hišo? Ali se nima pravice braniti ves narod, kadar mu skuša zaviti vrat roparski sosed?!

Da mi najdemo kaj nepostavnosti v teh oboroženih akcijah, o katerih nam pripovedujejo poročila iz naše rojstne domovine, je vzrok neke drugje. Slišimo namreč, da se Slovenci in ostali Jugoslovani spozabljate pri takih akcijah tako daleč, da se tudi med seboj preganjate, obtožujete drug drugega zločinskega sodelovanja z okupatorji in se celo med seboj pobijate. V času, ko bi morali bolj tesno skupaj držati kot kdaj poprej, v času, ko gre za življenje in smrt celega naroda, ne morete najti skupnih tal in skupnega cilja, ki bi moral biti samo eden: Obvarovati svoj narod pogina, ki ga vam skuša zapisati v zgodovino okupator s severa in okupator od zapada. Medsebojno preganjanje in pobijanje med rojaki — to je, kar mi nazivljemo z besedo "nepostavnost". Nujno vas prosimo, razmislite vendar, kam vse to vodi, prenehajte z uničevanjem drug drugega in si poiščete skupnih točk, ki jih mora biti dovolj v vsakem narodu, kako naj bi jih ne bilo med Slovencev? Zavedajte se, da z vsakim drugačnim ravnanjem igrate naravnost v roke okupatorjem, ki se satansko vesele vaše domače nesloške in iz nje zajemajo opravičilo za vse one grozote, ki jih izvajajo nad nedolžnim brezbrambnim narodom! Le v tesni povezanosti med seboj in obenem z vsemi jugoslovanskimi silami je mogoče videti res nekaj uspeha, ki ga vam mi

ŽOGOIGRALCI SE VADIJO

Skupina žogoigralcev (Baseball Players) se uri v telesnih vajah na igrišču pri Hershey, Pa.

tukaj prav tako iz vsega srca želimo, kakor si ga želite vi sami.

Rojaki! Mi ne damo prav nič na obtožbe osišča zoper vas, ki kričijo v svet, da je Slovenija postala eno samo banditsko "komunistično" gnezdo. Mi ne potrebujemo nobenih prit izmed sovražnih tujcev, da si znamo napraviti pravično sliko o Sloveniji tudi v teh prečudnih žalostnih časih. Mi poznamo svoje rojake Slovence in vemo: Kolikor je v teh dneh tam med nami zmešnjav, jih je ZAKRIVIL SOVRAŽNI TUJEC, ki je udrl v vašo mirno in lepo domovino, kot vdira ropar v tujo last. Razumemo, da vas je našel nepripravljen, da je moral nenadni nov položaj napraviti mnogo zmede. Nečloveško ravnanje okupatorjev takoj v prvih dneh in tednih je mnoge med nami že tedaj gnalo v o-pup in jih pripravilo do skraj blaznih dejanj. Če okupatorji zdaj mečejo na vas najgrje blato in vam skušajo zeti pred svetom dobro ime, ki ga je slovenski narod vedno imel, pač ve ves trezno misleči svet, da vse to blato pada nazaj na barbarske okupatorje — in bo zlasti padlo, ko pride pravi čas za to.

Radi tega sem zadržnič apeliral na nepristranske kroge poštenih Italijanov tam v vaši bližini — vsaj upanje sem izrekel, da jih smem imenovati nepristranske — naj se ne dajo voditi fašistični propagandi, preden si ustvarijo svoje mnenje o Slovcnih v teh silno žalostnih okoliščinah. Mi radi verjamemo, da tem krogom ne zvenijo lepo na uho razne zgodbe o strahotah, ki se gode v Sloveniji, toda naj pomislijo prvič, iz kakšnih virov prihaja do njih največ teh zgodbe, in drugič, kdo so pravi krivci sedanjega obupnega položaja v Sloveniji. Ali ste slišali, vi visoki dostojanstveniki v Gorici, v Benetkah, v Rimu in drugih krajih take zgodbe o Slovcnih tudi poprej — preden je italijanski fašizem segel v Slovenijo s svojo barbarsko roko?

In ko je stvar taka, zakaj molčite, zakaj celo odklanjate posredovanje v prid trpečemu narodu? Zakaj vas ne gane neizmerno trpljenje slovenskega naroda, ko vendar veste, da so vaši lastni rojaki fašisti uničili sto in še več slovenskih vasi, odgnali tisoče najboljših Slovencev v koncentracijska taborišča, postrelili stotine in stotine nedolžnih slovenskih talcev in prepustili nemili usodi brez strehe, brez hrane in obleke desetstose slovenskih družin? Tam v svoji neposredni bližini, v Gonarsu, v Palmanovi, v Padovi, v Trevisu, na otoku Rabu... imate množice slovenske mladine, tega cveta našega naroda, ki vene in umira v najbolj obupnih razmerah, pa se nihče ne oglasi s kakega visokega in odločilnega italijanskega mesta, ki bi opozoril pošteno Italijo, če je kaj ostalo poštene Italije, in ves drugi poštene

svet na to neverjetno nečloveško postopanje s Slovenci! Ne samo da ni takega glasu od nikoder, ne samo da ni najti v celi Italiji srca, ki bi kaj storilo za te siromaške — še celo to moramo brati v poročilih, da jim ITALIJANSKE OBLASTI KRADEJO TISTE MALENKOSTNE PAKETE, ki jih jim pošiljajo njihovi rojaki in ljubljanske pokrajine in Julijske Benečije! Malenkostne pakete, pravim, ki so jih njihovi lastni rojaki povežali s tem, KAR SO SI BILI PRITRICALI OD SVOJIM LASTNIH LAČNIH UST! Italija, Italija, kam si prišla pod svojo fašistično vzgojo! Italija, Italija, ali tako delaš svojo bodočnost? Ali se boš po teh in takih potih po smrti fašizma vrnila nazaj na nekdanjo tako častno mesto med narodi sveta? Ali bo po dobljeni zmagi res treba tudi razne dostoj-

janstvenike, ki sedaj odklanjajo posredovanje v prid zapuščenih Slovencev in Hrvatov in Srbov in drugih preganjanih narodov — ali bo treba, pravim, res tudi imena raznih italijanskih dostojanstvenikov pripisati na listo onih imen, ki so že zapisana na njej za pravično kazen po vojni?!

Dovolj za danes. Naj zaključim današnjo oddajo s ponovnim apelom na rojake Slovence: Poiščite si skupnih točk in napravite popolno medsebojno slovo, da ne boste na veke igrača v rokah brezsrčnih tujcev!

DOGODBICE

Ko se je Napoleon prvič odpovedal prestolu, je njegova priljubljenost med mnogimi Francozi padla. Njegov kip na Vendomeskem stebri v Parizu

je množica podrla. Ruski car ga je vzel s seboj v Petrograd. Ko se je Napoleon vrnil na prestol, so se Parižani sramovali stebra brez kipa. Ker tega kipa niso mogli dobiti nazaj, so vprašali cesarja samega, kaj naj postavi na steber. Napoleon je deputacijo iz ljudstva, ki se je oglasila pri njem prezirljivo pogledal in je odgovoril: "Vremensko zastavico!"

Profesor Lammash je spraveval pri rigorozu. Kandidat, ki ga je imel pred seboj, mu je čisto slučajno imenoval ime Machiavelli. Tedajci ga je profesor prekinil z vprašanjem: "Ali morda slučajno veste, kdaj se je rodil Machiavelli?" "Vem," je dejal vprašanec, "rodil se je 5. maja 1469 v Firezi." "Izvrstno!" je odvrnil profesor, "kako pa veste tako natančno ta datum?" "Ne posebno težko," je dejal kandidat, "videl sem ga na koledarskem listu današnjega dne."

DRUŠTVO SV. VIDA

štej. 25, KSKJ. CLEVELAND, OHIO

Odbor za leto 1942:

Predsednik: Anton Strmisa; Tajnik: Jos. J. Nemanich, 1145 East 74th Street; Blagajnik: Louis Krajc.

Društvo zboruje vsako prvo nedeljo v mesecu v spodnjih prostorih stare šole sv. Vida ob 1:30 popoldne. Asement se prične pobirati ob 1:00. Na domu tajnika pa vsakega 10. in 25. v mesecu.

V društvu se sprejemajo katoličani od 16. do 60. leta v odrasli doledki; v mladinski oddelek pa od rojstva do 16. leta.

DR. JOHN J. SMETANA
Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUSNJE
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Crnal 9523
Uradne ure: vsak dan od 9
sijutraj do 8:30 zvečer.

Michael Trinko in Sinovi

PLASTERING and PATCHING CONTRACTORS
Pleskarji in popravilci ometa in sten.
2114 W. 23rd Place, Chicago
Telefon Canal 1090

Kadar imate za oddati kako pleskarsko (plasterers) delo, se vam priporočamo, da daste nam kot Slovcnem priliko in da vprašate nas za cene. Nobene zamere od nas, če daste potem delo tudi drugam. Za pleskarska dela jamčimo.

Pristopite k DR. SV. JOZEFA,

štej. 53, K. S. K. J.

V WAUKEGAN, ILL.

Na razpolago imate razne vrste zavarovalnine. — Člani se sprejemajo od 16. do 55. leta.

FRANK JERINA, predsednik.
JOSEPH ZORC, tajnik.
1045 Wadsworth Ave.,
No. Chicago, Ill.
ANTON BESPALC, SR., blag.

MISLITE

BONDI BODO KUPILI
LETALA - BOMBE - PUŠKE
TANKE IN LADJE

ZADOSTI TE OPREME, NA PRAVEM KRAJU
IN OB PRAVEM ČASU, BO OMOGOCILO NAŠE
BOJUJOČE SILE, DA BODO DOSEGLE ZMAGO
V NAJKRAJSEM MOGOČEM ČASU.

INVESTIRAJTE V
VOJNE BONDE

INTERNATIONAL BUSINESS MACHINE CORPORATION

Hlapec Jan

Stijn Streuvels

Večji so se že drsali po tleh ali pa so se učili hoditi ob stolu, najmanjši pa so kričec ležali v zibelki. Vina se je mučila in skrbelo zanje in zmeraj in povsod pazila na njihovim nestalnimvrvenjem; vsak čas je bila pripravljena, dati jim prsi ali mlečne kaše in jim zamašiti pohlepne gobčke. Razen tega jih je umivala in snažila, krpa la in šivala obleko in perilo, ne da bi kdaj počivala. Ni pazila na to, kako hujša in gine; Jan ji ni povedal, da se stara in da je tako upadla, da je komaj še podobna človeškemu bitju. Vendar jo je pustil, da je pomagala na polju in delala pri statvah, ter menil, da je to potrebno in da drugače ne gre.

Ko so otroci cvetoče rastle in dobivali napeta lica, je Vina počasi postajala stara, potrpežljiva mati, ki je bila zmeraj polna skrbi in privezana na večno enaka dela.

Nikdar ji ni bilo nič prenaporno; bila je zadovoljna, če ni prišla kaka bolezen in če je na polju šlo vse po želji. Ni vedela, da bi razen tega mogel biti v njenem življenju še mir, veselje ali kaka zabava.

Samo Boga je prosila, naj jo varuje vsake nesreče. Tudi Janu je te dolge dni trda predla; njegov tilnik in hrbet sta bila sključena od dela in njegov suhi obraz je bil temno ožgan od svežega zraka. Njegovi udje so bili zdelani, izsušeni in oglati in so tičali v ohlapni obleki. Naglo je postal svojo jed, da je bil kar najhitreje spet zunaj. Vedel je, kako važno je njegovo delo, in je bil vesel, da ga je mogel zmagovati. Zvečer je imel svoje veselje z otroki. Posadil je Peterčka in malega Jana na kolena, da sta jahala, in je gledal, kako so drugi spali. Ni se upal dotakniti malih nežnih bitij, ker se je bal, da bi jim s svojimi hrpavimi rokami prizadel bolečino. Ko so rastle, se je pri vsakem izobilikovala čisto svojska čud; značaji so se razlikovali; zdaj pa zdaj je Jan po kakih njihovih besedi ali gibu spoznal sebe ali Vino. Bilo je smešno, ko so jecljali svoje besede in se ob svojih ničevih igračah vedli tako resno kakor veliki. Ta opazovanja so bila zanj vedno nova zabava.

Tako je šlo poleti in pozimi v vedni menjavi, ne da bi kak poseben dogodek izpremenil življenje. Vmes so bile nedelje, ob katerih ni šel Jan ne iz hiše ne česa zapravil. Od dneva poroke ni več pokusil piva in ni obiskal nobene gostilne v vasi. Videl je Dolfa in druge male kmete, ki so prav tako imeli otroke, kako so postopali po cesti; živeli so razposajeno kakor mladina, ki je smela popivati in biti dobre volje; Jan pa ni čutil prav nič veselja, da bi jim pomagal. Brigal se je komaj za svoje zadeve in je živel tem mirneje, ker je urejala in upravljala vse Vina. Otroci so točno dobivali jesti in obleko. Kar je ostalo od žetve, sta prodala, izkupiček pa je prišel k drugemu denarju v Vinin hranilnik. Jan je trdno veroval v svoje skromno blagostanje in je menil, da bi morale nastopiti velike nesreče, preden bi se jima bilo treba bati stiske. Njunjo sedanje stanje bi kaj lahko trpelo vse njuno življenje. Vina pa je skrivala svojo tesno skrb in mu ni pravila, koliko sta dan na dan porabila, da sta redila in oblačila številne otroke. Ubijala se je že pred dnevem, da je mogla pomagati na polju, ko se je zdanilo; in zvečer je sedela pozno

v noč pri šivanju in krpanju. Rezala je svoje stare obleke in stvari svoje matere, ki jih je hranila kot svetlo zapuščino, ter delala iz njih otroške oblečke. Pa je bilo spet kmalu predrngjeno in raztrgano in trud se je začel spet od kraja; otroci so vendar morali biti v nedeljo čedno oblečeni. Vina je neprestano skrb skrivala globoko v svoji notranjosti in je na zunaj ni kazala. Že dolgo si ni več upala prešteti prihranjene dote. Zmeraj je upala, da je bo dovolj, dokler ne bosta najstarejša fanta mogla pomagati in zaslužiti. Potem bi bili na konju. Videla je, kako prihajajo lepi časi, ki niso več daleč. Medtem pa je šest otrok govtalo ves zaslužek in živelo brez skrbi tjavendan. V svoji prešernosti so pozeptali mali zelnik. Okoli stare hruške, ki je zmeraj stala tako spokojno ob hiši, je bila zemlja zdaj razhojena in gola; skorja je bila gladka in odrgnjena od neprestanega plezanja in divjih iger teh nepridipravov. Trsti rdečeličnih in rjavo ožganih dečakov s svetlimi, ščetinastimi lasmi je bilo kakor šest medvedov. Njihove roke in obleke so bile zmeraj zamazane od rvanja, cimpranja in pretepanja. Prebijali so svoje dneve v prašnem pesku ali v travi in so prihajali domov le, kadar so bili lačni ali kadar so morali spat. Toda še ko so ležali na svojem temnem pogradu, so razsajali. Jan jim ni nič rekel, Vina pa se je morala sama truditi in skrbeti. Pri vsaki jedi so použili tako množino kruha in krompirja, da ni od pridelka nič ostajalo za prodaj. Zadnje poletje je Jan posejal z žitom še vogalček zemlje, kjer je imel tobak. Zdan ni več kadil. Tudi so morali za bližajočo sezimo že spet kupiti gnoj, posteljino in odeje. In naj je Vina še tako hranila in se trudila, vendar ni vedela, kako naj bi napravila in uredila in kje naj bi dobili denar. V svoji onemoglosti je začela tožiti Janu o svojem trpljenju: tkalnica komaj da kaj nese in krompir tako slabo kaže. "Če ne bo bolje, ne vem, kam nas bo to pripeljalo in kje naj jemljemo denar!"

Ni si upala povedati Janu, da so njene prihranke polagoma porabili. Zaradi tega ni nič slutiti, da bodo pri prvi neugodi brez vsega in da se bodo morali zanašati na tujo pomoč. Že misel na neugoden položaj ga je trla in mu kalila dobro voljo. Uganil je, da tiči za Vininimi besedami nekaj resnega. Nič ni rekel, a dvomi so se mu z drevečo skrbjo podili po glavi.

Nekega večera, ko so po dnevu napernega poljskega dela mirno sedeli pri mizi, je Jan izvedel resnico. Večer mu je ostal razločno v spominu: otroci so spali; njihove besede so še drhte v zraku. Jan in Vina sta dolgo sedela nemo in zamišljeno za mizo in iskala pomoči, ki je ni bilo nikjer najti. Po dolgem sožitju sta se poznala tako dobro, da sta lahko uganila, kako se pleto njune misli; ni jima bilo treba besedi, da bi si povedala svoja čustva. Janova usta so bila odprta, njegove roke so tičale globoko v hlačnih žepih in njegove oči so sledile Vininim marljivo šivajočim rokam. Ves napor, vse ubiganje se je torej zdelo, da ne zadostuje! Nikdar ni žene, ki mu je sedela zdaj nasproti, videl tako razločno; njena glava, njeno telo, njene roke so se bile postarale in shušale.

(Dalje prih.)

Tiskarska dela

vse vrste točno in lično izvršena izdeluje naša tiskarna za organizacije, društva, trgovce in podjetja. Mi izdelujemo lepe tiskovine v več barvah. Dajte vaše prihodnje naročilo za tiskovine nam in prepričajte se o naši tozadevni postrežbi.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK
1849 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILLINOIS

Striking A Responsive Note

"THIS year... I'm giving double!"

Indicative of the spirit with which Americans will respond to the 1943 Red Cross War Fund appeal is this poster by Wendell Kling, noted illustrator. The cheerful individual pictured is proudly displaying the new Red Cross lapel tag, made from paper to help conserve metal for the war effort.

MEH ZA SMEH

KAJ PAČ HOČEMO

Sinček: "Mama, ali bi lahko prišli ven in igrali žogo z menoj?"

Mama: "Kako moreš kaj takega vprašati, sinko? Saj veš, da ne znam igrati žoge."

Sinček (gre stran in mrmra sam pri sebi): "Takole je, če ima človek žensko za mater!"

"Prinesi mi kaj dobrega, George."

Kongresnik je dobil izvrstno kosilo in je dal črnemu Jurčku precej napitnine.

"Prav lepa hvala Vam, gospod," pravi George, ves prezvet hvaležnosti, "in če imate kaj prijateljev, ki tudi ne znajo brati, pošljite jih kar k meni, gospod."

TAKE IMA NAJRAJŠI

Utrujen od dolgega in napernega dneva je neki odlični kongresnik v Washingtonu porinil jedilno karto nazaj strežaju in rekel:

NE ZNA ANGLEŠKO

Zdravnik (ko pregleduje bolnikovo grlo): "Say 'Ah' please."

Toni (Italijan): "Mi no spika da ingliš."

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki... Posljuje že 50. leto.

Članstvo: 38,400 Premoženje: \$5,100,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ŽNAŠA 127.24%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštini in nadosolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavaruješ za smrtine, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate sedanje dobe ob \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če se nisi član ali članica te močnega in bogate katoliške podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovalnini in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednota, ali pa na:

GLAVNI URAD V LASTNEM POSLOPJU

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

Društvo sv. Jožefa

ŠT. 169, K. S. K. J. CLEVELAND, (Collinwood) OHIO

Društvo zbora vsak tretji četrtek v mesecu v Slovenskem domu na Holmes Ave. ob 7.30. Ako še niste član tega največjega društva v Ameriki, se vas opozarja, da se takoj vpišite dokler niste še prestari.

V društvu se sprejemajo moški in ženske v starosti od 16. do 60. leta. V mladinski oddelci pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Poleg izredno velikih podpor za najmanjše prispevke, goji društvo tudi razne vrste športa za mladino.

Predsednik John Pezdirc, 14904 Pepper Avenue.
Tajnik Louis Simentc, 799 East 155th Street.
Zdravniki: Dr. Skur, dr. Ferme, dr. Stasny in dr. Opaškar.

Pisano polje

J. M. Trunk

Komunizem je hudo grd koštrun.

Nihče nima rad z njim opravka, ako hoče spadati med količkaj poštene ljudi. Pisatelj Louis Adamič mora podariti, da ni komunist, dšsi razume največ o bistvu komunizma, in ni vse komunizem, kar se kaže pod obliko komunizma. Ali je partizanstvo komunizem? Well, za partizane so hudo močno taki, ki bi te šli tožiti radi razzaljenja časti, ako bi rekel in o njih trdil, da so komunisti. Grd koštrun in čuden koštrun mora biti ta komunizem, čuden, ker partizanstvo nima le izrazitih komunistov vsaj med seboj, partizanstvo hudo cika na — komunizem, pa partizani nočejo biti in res niso komunisti. Grd koštrun, čuden koštrun in še zapleten koštrun je komunizem.

Zapleten. Domovina komunizma v praksi vsaj je Rusija. Dosti pa je resnih glasov, ki trdijo, da je komunizem izginil zdaj iz Rusije. Zagonetno bi bilo, ako je tako. Domovina komunizma, pa so komunizem postavili pred vrata, kaj izginali?? Sam Stalin je nekaj rekel o nekih praznih teorijah, ki so pač take na papirju, drugačne pa v praksi, kadar jih je treba izpeljati v praktično in dejansko življenje. Glasovi prihajajo iz Rusije, da se sedanji Rusi ne zmenijo za noben komunizem, ker se naravnost fanatično borijo in borijo silno junaško le za matuško Rusijo in za "našo rodovino", ne za — komunizem. Ako je tako, kako da je tako? Stvar je čisto enostavna. Rusi so izpeljali komunizem, kakor se komunizem more izpeljati v praksi, ne kakor izgleda na papirju ali v teoriji, in zdaj se ne zmenijo več za komunizem na papirju, zdaj jim je le za praktični komunizem, in ta je — matuška Rusija in naša rodovina.

Kjer komunizem še ni izpeljan, je pa vse polno samega komunizma. Postojimo malo. Komunizem je koštrun, pravim.

Komunizem ni prišel iz Rusije, le domovina komunizma je postala Rusija, ideja komunizma je stara kolikor je staro človeštvo. Vsak nov pojav v socialnem življenju cika malo na komunizem... in teoretičnim komunistom je glasno: delitev! Vsaka oblika ko-

munizma vzbuja skomine, da se bo delilo, in da bo pri taki delitvi precej odpadlo na te navdušene — komuniste, delivce, ki pa potem z nikomur nočejo več deliti.

Dosti nekaj take komunistične robe je prineslo med nas Slovence l. 1848, da se ni govorilo o komunizmu. Stvar je treba skrbno preštudirati.

Dr. Marn omenja v svoji "Zgodovini slovenskega naroda" značilen dogodek o tem nezavestnem komunizmu l. 1848. Kakor v vesni jug, je zapihala nova sapa. Od ljudi, ki se morajo boriti dan na dan za kruh in obstanek, ni pričakovati, da bi takoj zapopadli, razumeli bistvo nove sape, sapa pa je pihala in jih izpihala. V okolici Ljubljane so se zbrali vaščani, da se pomenijo, kaj ta nova sapa pomeni. Precej je bilo toplote, da bo — delitev. Usta so bila vsa polna slin. Delitev, delitev... Kake graščine, veleposestva v bližini ni bilo, da bi se delitev obrnila na to stran, pač pa je bila na hribu župnija, ki je imela nekaj njivic in travnikov, kakor je prišlo tam pri župnijah v teku časa. Delitev menda bo. Kaj naj se razdeli? Ničesar ni, da bi se moglo razdeliti. Pa se med vaščani dvigne kajžlar, ki je bil najbolj slinast radi bodoče delitve, in pravi: "Poderimo, če kaj drugega ni, tisti kurnjak tam na hribu, župnija ima njive in travnike in te si med seboj razdelimo". Tedaj še niso bili vsi okuženi le po — delitvi, in razsoden možakar pove slinastemu kajžlarju: "Poderimo, poderimo... ampak jutri bomo morali zopet sezidati!" In tako je tedaj ostalo le pri slinah, ker še ni izginila vsa razsodnost. Značilen dogodek za tiste čase, značilen tudi za bistvo komunizma. Danes je pri — razdelitvi izginila vsaka razsodnost, in če se ne more več razdeliti, se uniči. Tako se je godilo tedaj tudi v Rusiji, ko je izbruhnil — komunizem, pa je izginila razsodnost. Kje drugje tudi vsaj v malem, ampak isto uničevanje je bilo, in tedaj je nastal rek: "Dobro znaš rušiti, Slovan!" Ali samole tedaj? Morada ga je danes sram, da je znal le uničevati? Radi uničevanja je pomrlo v Rusiji na milijone Rusov, ki so uničevali, poznejše pa umirali radi lakote. (Dalje prih.)

Katoliški Slovenci smo tako močni, kolikor in kakor je močno naše katoliško časopisje.

MARIN KLARICH & SON

GENERAL CONTRACTORS and BUILDERS

Gradbeni podjetniki in gradbeniki

Mi prevzemamo vse vrste dela, gradimo nove stavbe kakor koli obsega. Sprejemamo velika dela kot gradnje večjih poslopij, šol, tovarn, ali kakršnekoli. Ob enem sprejemamo tudi manjša dela, kot popravila, hiš in drugih poslopij. Za nas je vsako delo in naročilo dobrodošlo.

Nasvete, proračune in načrte dajemo na željo brezplačno.

Čemu plačujete visoke najemnine. Dajte si postaviti lasten dom, lastno hišo, kar napravimo vam mi za zmerno nizko ceno.

Pokličite nas na telefon Calumet 6570 or 6509

MARIN KLARICH & SON
V svojem lastnem uradu
3050-3052 So. Wallace St., Chicago, Illinois